

Тютюнник О. М.

Університет Григорія Сковороди в Переяславі

СУЧАСНА РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА КРИЗЬ ПРИЗМУ ОПОВІДАННЯ ВІТАЛІЯ ЗАПЕКИ «ЦЕ К...»

Стаття присвячена аналізу художньої прози Віталія Запеки. Аналізується оповідання «Це К...» зі збірки «Бабах на всю голову». Зазначається, що кожна літературна доба в історії національного письменства у тій чи іншій мірі позначається зміною тематичного наповнення художньої літератури. Це зумовлюється як іманентно літературними чинниками, так і тими суспільно-політичними координатами, що визначають буття української нації у відповідний момент. Йдеться про те, що останнє десятиліття пов'язане з новими кривавими сторінками як у національній історії, так і сучасній українській літературі, чимало текстів якої присвячено подіям нинішньої російсько-української війни. Художнє осмислення цієї війни представлено, зокрема, й у мілітарній прозі Віталія Запеки, письменника-воїна і ветерана.

З'ясовано, що у світі літератури про сучасну російсько-українську війну художній доробок Віталія Запеки посідає своє унікальне місце, визначене самотністю авторського погляду на світ. Зазначається, що прозаїка цікавить насамперед людина, світ її переживань, рух почуттів та емоцій. Тож твори автора позначені поглибленим психологізмом. Сюжет його творів характеризується як такий, що розгортається паралельно як у зовнішньому просторі, так і у просторі внутрішньому, тобто у просторі душі героя. Автор показує трагедію російсько-української війни крізь призму психіки своїх персонажів. Віталій Запека обирає для художнього зображення локальний (екстремальний) час і локальний простір, у якому розкривається людська екзистенція. Наприклад, в оповіданні «Це К...» йдеться про перші години та дні повномасштабного вторгнення. Проза Віталія Запеки трактується як глибоко сповідальна, чому сприяє розповідь від першої особи, представлена у ній. Наголошується, що герої автора наділені автобіографічними та автопсихологічними рисами. Вони є носіями його оптимістичного світовідчуття, зокрема позитивного мислення. Водночас проза Віталія Запеки характеризується тонким ліризмом, а також майстерним використанням засобів гумору. У статті йдеться про те, що сміх автора змішаний із болем за українців, яких ворог «звільнив» від усього, зокрема й від звичайних і надзвичайних людських задовольень та втіх. Доведено, що письменник показує війну натуралістично точно, у найменших деталях. При цьому він не навантажує читача емоційно зображенням максимально трагічних епізодів.

Ключові слова: сучасна українська література, тема російсько-української війни, письменники-комбатанти, Віталій Запека.

Постановка проблеми. Кожна літературна доба в історії національного письменства у тій чи іншій мірі позначається зміною тематичного наповнення художньої літератури. Це зумовлюється як іманентно літературними чинниками, так і тими суспільно-політичними координатами, що визначають буття української нації у відповідний момент. Останнє десятиліття, на превеликий жаль, пов'язане з новими кривавими сторінками як у національній історії, так і сучасній українській літературі, чимало текстів якої присвячено подіям нинішньої російсько-української війни. Художнє осмислення цієї війни представлено, зокрема, у текстах письменників, чиє життя ця війна безжально обірвала. Йдеться про таких авторів, як, наприклад, Вікторія Амеліна, Віра Гирич, Наталя

Харакоз, Гліб Бабіч, Євген Баль, Володимир Вакулєнко, Максим Кривцов, Юрій Руф, Михайло Микусь, Тарас Матвіїв, Сергій Скальд, Ігор Чернілевський та багатьох інших митців-воїнів, чий імена відтепер навечно викарбовано на скрижалях української історії. Водночас серед тих, хто боронить Україну й сьогодні, також є прозаїки, драматурги та поети. У цьому переліку і добре відомі ще з довоєнного періоду імена славетних майстрів слова, і тих, хто узяв у руки перо саме під час АТО чи з початком повномасштабного вторгнення. Це Валерій Пузік, Олександр Михед, Макс ван Форсайд, Ярина Черногуз, Вікторія Суботіна, Артем Чех, Артем Чапай, Павло Вишебаба, Дмитро Лазуткін. Ясна річ, цей перелік далеко не повний. «Якщо у 2019 році письменників-комбатантів або

не сприймали, або й гнобили, то тепер ця література почала ставати кон'юнктурною» [2], – стверджує в інтерв'ю для «Читомо» Віталій Запека (позивний – Спілберг), ветеран і письменник, лауреат низки літературних премій, зокрема, таких як: Міжнародна літературна премія «Воїн світла» (2021) за роман «Герої, херої та не дуже», Премія імені Ірини Вільде (2021) за роман «Цуцик», Премія імені Всеволода Нестайко за книжку «Полінка», Премія імені Якова Гальчевського 2021

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні тема російсько-української війни все частіше стає предметом не лише художнього, але й літературно-критичного дискурсу. Сучасна українська міліарна традиція досліджується у працях таких науковців, як Тетяна Бикова, Надія Гаврилюк, Ніна Герасименко, Лариса Горболіс, Вахтанг Кебуладзе, Юрій Ковалів, Наталія Корнієнко, Валерія Матвієнко, Ярослав Поліщук, Марина Рябченко, Сергій Тримбач, Ганна Улюра, Валентина Хархун та ін. Унікальними є й ті творчі проекти, які започатковуються з метою вивчення та популяризації творчості митців-комбатантів, на зразок «Слова і кулі» від інтернет-видання «Читомо».

Постановка завдання. Мета статті – на матеріалі оповідання «Це К...» зі збірки «Бабах на всю голову» дослідити специфіку художнього трактування теми сучасної російсько-української війни у прозі Віталія Запеки.

Виклад основного матеріалу. У світі літератури про сучасну російсько-українську війну художній доробок цього прозаїка посідає своє поважне й унікальне місце, визначене самобутністю авторського погляду на світ. «...Я сам по собі саме іронічний. Мені це дуже подобається» [2], – зізнається Віталій Запека. Тож початок повномасштабного вторгнення в його уяві – це «Бабах на всю голову» (2022). Саме таку назву має збірка, яка стала об'єктом дослідження у цій студії. Прозаїк помічає, що на війні є «Герої, херої та не дуже» (2020), і лише погляд на проблему крізь призму гумору дає можливість, як він стверджує, не образити нікого. «...На фронті без гумору було б зовсім кепсько. Одні й ті ж події – спершу страшні, а потім згадуються як анекдоти. От, наприклад, вибухова хвиля тебе жбурнула – ну, не до сміху в той момент, правда? А потім згадуєш – як я художньо летів! І з побратимами сміємося» [2], – розповідає письменник воїн, який написав свої перші художні твори в 2015 році, тобто саме тоді, коли добровольцем пішов на війну.

Віталія Запеку, автора мілітарної прози, цікавить насамперед людина («люди цікавіші, ніж я думав»), світ її переживань, рух почуттів та емоцій. «Я з дитинства страшенно любив читати. І найбільше мені подобались якраз книжки, написані від першої особи, де можна зануритись у внутрішній світ героя – як він думає, змінюється, що спонукає до тих чи інших вчинків. ... Такої літератури було небагато. І коли мені щось таке траплялось – я перечитував по кілька разів. І вже коли сам почав писати – вирішив: якщо мені це близьке, то і я так буду писати» [2], – розповідає Віталій Запека, а водночас тлумачить свою манеру письма. Проза митця максимально сповідальна, написана від першої особи, якою може бути навіть мале цуценя, як, наприклад, в антивоєнному романі «Цуцик» (2019).

Як відомо, художнє письмо в такій манері не є простим завданням для прозаїка. Складність полягає насамперед у тому, щоб зробити «обмежену», суб'єктивну перспективу насиченою, інформативною та цікавою, зберігаючи при цьому послідовний і привабливий голос персонажа. Необхідно постійно балансувати між розкриттям характеру розповідача та необхідністю донести до читача об'єктивну правду про сюжет. У інтерв'ю «Читомо» Віталій Запека з гумором описує таку ситуацію, яка безпосередньо стосується специфіки його творчого таланту: «Колись один перекладач із Канади запитав мене: «Чому ти так пишеш? Це ж дуже важко. Мало хто на таке наважується». А я кажу: «Стоп. А чому мені ніхто не сказав, що це важко? Я просто не знав». Насправді мені це подобається» [2].

Збірку «Бабах на всю голову» відкриває розповідь-сповідь («Це К...») українки пенсійного віку про ситуацію, у якій опинилися тисячі українських родин 24 лютого 2022 року, особливо тих, що мешкали на порубіжжі з росією. Віталій Запека обирає для художнього зображення локальний (екстремальний) час і локальний простір, у якому розкривається людська екзистенція. Йдеться про перші години та дні повномасштабного вторгнення. «Я розумів, що вони особливі, унікальні й ніколи більше не повторяться. Розгубленість, страх, відчай, невідомість – це було в кожному з нас» [2], – розповідає митець. Говорячи про те, якою має бути література про війну, митець стверджує: «У першу чергу, це – документалістика і рефлексія: по-гарячому записати те, що відбувається. Можна провести аналогію з міжнародними зустрічами будь-якого президента. Перекладачі – їм не

дадуть ні спати, ні їсти, доки вони не зафіксують усе по-гарячому. Бо якщо дати хоча б день-два – враження вже будуть інші. Так само і з авторами: якщо у когось виникло бажання виписати те, що він бачив чи відчув – це класно» [2].

Твір витримано у формі щоденника жінки, яка називає себе «бабцею у розквіті вроди». Щоденник стає для героїні безпечним простором для виливу інтенсивних емоцій (страху, гніву), які важко висловити вголос. Це зменшує внутрішнє напруження. Вона пише максимально щиро і відверто, бо сподівається, що написане не прочитають інші. Письменник фіксує у творі й інший психологічний феномен. Героїня зізнається, що перечитування написаного заспокоює її. Тобто у процесі читання відбувається валідація почуттів. Перечитування підтверджує: «Так, мені було страшно, але я вижила», і як результат – зменшується внутрішня напруга. «Щойно перечитала написане. Таке враження, що заспокоюю себе. Мабуть, так і є. У будинку, де ми сподівалися жити до скону віку, вивалило стіну. А я пишу: «Пошастило». Радію, що вивалило лише одну стіну, а не всю домівку» [1, с. 6], – фіксує свої враження авторка щоденника.

Віталій Запека, який відомий також як талановитий фотохудожник, у своїй художній прозі любить зупиняти мить, фіксуючи найменші порухи своїх героїв, як у зовнішньому просторі, так і у просторі внутрішньому – у топосі власної душі. За допомогою численних просторіч, що відтворюють ранковий шок від того «неймовірного» і «неприйняттого», яке намагалися опанувати герої, автор фіксує типовий стан типового українця у ті ранкові години. Ідеться про небезпечні «купажі» із корвалолу й кави, що їх «сюрбали» кавомани передпенсійного віку. Пише він і про той брак знань та інформації, від якого потерпали українці, а тому прагнули отримати більше, аніж зазвичай звикли, від телевізора-«брехунця». Нерозуміння масштабів усього, що відбувається, змушує героїню перейматися тим, що снаряд (у сприйнятті жінки він «гадина»), не влучивши в хату, знищив клумбу, де тюльпани вже от-от мали «підвести голови».

Письменник наділяє своїх героїв таким же позитивним мисленням, яке притаманне йому самому. Героїня, описуючи вибухову хвилю, вишукано іронізує. Та хвиля кинула на неї її «діда» (наприкінці твору він уже фігурує як «хороший хлопчик») і спричинила між ними такі «обнімашки», яких поміж ними не було навіть замолоду. У читача, який уже з перших рядків

твору смакує авторським філігранним гумором, виникає враження, що обом героям незрівнянно пошастило. «Діду» пошастило вже тому, що він опиняється на некістлявому тілі своєї дружини, яка була «в більшості місць м'якенька» [1, с. 6]. «Бабця в розквіті вроди» має бути задоволена тим, що їх обох вибуховою хвилею відносить саме на кухню, тобто туди, куди вона саме збиралася ще кілька хвилин тому.

В уяві героїні ворог постає «косооким», адже його «стратегічними» об'єктами стають оселі звичайних українців. Описуючи руйнування на «розхайдоханій» вулиці, Віталій Запека оминає накопичення побутових деталей. Є лише згадка про представника комісії, який записував, «у якій оселі скільки людей жило і як їх звати» [1, с. 7]. У цілому ж, автор подає масштаби й наслідки трагедії крізь призму психіки головної героїні, душа якої перебуває в оціпенінні. Героїня раптом усвідомлює, що відтепер про загиблих вже слід говорити в минулому часі:

«Звали...

Я майже не плакала.

Розуміла, що можу допомогти сусідам» [1, с. 7]).

Окремо слід вказати на характерне для ідіосинкратії Віталія Запеки накопичення в художньому тексті односкладних непоширених речень, які несуть не лише значне змістове, але й глибоке емоційне навантаження. Відсутність другорядних членів дозволяє зосередитися на ключовій емоції героя, який перебуває у межовій ситуації. Лаконізм робить висловлювання більш чітким, різким та сильним за впливом.

Привертає увагу й тонкий ліризм, притаманний прозі Віталія Запеки. Вишуканим ліризмом оповито й образ головної героїні оповідання «Це К...». Так, жінка щаслива «боятися поруч» зі своїм чоловіком. Автор опоетизовує родинні взаємини. У його повісті сім'я постає тим ідеальним світом, у якому можливе гармонійне буття людини. Замилування у читача виклакає той момент, коли героїня боїться відпустити чоловіка до військкомату не тому, що його заберуть до війська і вона може його назавжди втратити. Жінка переймається тим, що чоловіка, «трохи сердечника» і «сильно інсулініка», який лише два роки перебрав від допустимої для мобілізації вікової межі, «безжалюдно проженуть» з військкомату й не видадуть йому зброю. А це вразить його чоловіче самолюбство і стане причиною моральних страждань. Героїня просить самого Бога завадити чоловікові піти до військкомату. Результатом стає пряме

влучання снаряду в їхню хату. Рішення героїні – надалі або взагалі не турбувати Бога проханнями, або формулювати їх точніше – додає цій трагічній сцені ноток комізму.

Описуючи перебування героїв у заблокованому підвалі, митець вдається до тих же засобів: тут і гумор, і ліризм, і опис амплітуди настроїв та почуттів героїні. У цій екстремальній ситуації, рятуючи себе й чоловіка від пожежі та задухи, героїня не втрачає самообладання, спроможності логічно мислити та діяти. Вона доходить висновку, що огірками гасити пожежу легше, ніж чавленою посадковою картоплею. Автор вплітає у текст повісті інтимно-ліричні мотиви. Тут, у підвалі, у повній задусі чоловік («мій» – так ніжно і гордовито водночас називає його героїня) пестить волосся своєї дружини, щоб заспокоїти її. Він проводить «за вушком», бо знає, що їй це подобається. Опинившись у безвиході, герої вирішують провести останні хвилини свого життя в любові: «Ми обоє спустилися з драбини й заходилися чекати смерті як чоловік та жінка, що прожили багато років разом» [1, с. 45]. За словами героїні, вони обирають найкраще місце, з тих, які можна було у тій ситуації вибрати, – у кутку між картоплею та консервацією – бо там їхні тіла не обгорять.

Врятовані сусідами герої не втрачають оптимізму, коли бачать масштаби руйнувань. Глобальною втратою у сприйнятті героїні стає не зруйнована хата, а розчавлена під час влучання пачка інсуліну, що є запорукою життя її чоловіка. Відтепер її життя переходить в іншу локальну часову площину – у площину годин і хвилин, упродовж яких треба знайти інсулін у зруйнованому місті. «Ще тири години й сорок хвилин. ... Три тридцять шість. ... Три тридцять. ... Майже три двадцять дев'ять. ... Три години десять хвилин. ... Три години вісім хвилин...» [1, с. 63]. Таке графічне членування тексту з сегментацією окремих речень, яке взагалі характерне для творчої манери Віталія Запеки, створює ефект розтягнутості часу, а разом із тим глибокої фіксації на моменті. Короткі, виділені речення передають уривчастість мислення, створюючи динаміку, засновану не на послідовності дій, а на інтенсивності переживань.

Описи міста подано лаконічно, з допомогою влучних натуралістичних деталей. Це обвуглені тіла в автомобілі, червоні плями на асфальті, багатоповерхівка зі знесеною частиною стіни, що нагадує іграшкову кімнату Барбі. І героїня, яка ще годину тому зверталася по допомогу до Бога, і водій, який взявся їй допомогти у пошуках

інсуліну, щиро зізнаються одне одному, що у Бога не вірять.

З кожним рядком поетика натуралізму стає все сильнішою в тексті. Під час влучання в автівку водієві зносить верх черепа: «Цього доброго чоловіка закинуло на кермо. Головою майже до скла. От тільки тієї голови була лише частина. Верх черепа рознесло осколком» [1, с. 68]. Прозаїк у найменших деталях описує салон, у якому «все заляпано мозком і кров'ю. Мене від побаченого знудило. Я блювала на себе, на пакунки, які тримала» [1, с. 68].

Прозі Віталія Запеки притаманний невичерпний гуманізм. Пишучи про війну, він опоетизовує і ставить на п'єдестал так звану «маленьку», тобто звичайну людину. Вчинки героїні оповідання «Це К...» говорять про її героїзм у прагненні врятувати як чоловіка, з яким прожила своє життя, так і рідну землю, яку плюндрує «косоокий» ворог. Героїзм жінки – і в тому, що вона витягує тіло водія з палаючої автівки, щоб його було колись похоронено («Головою без скальпа до мене. Залишками мозку в порожнині черепної коробки. ... Несила було тягнути й одночасно дивитися на те страшне ушкодження голови» [1, с. 72]), і в тому, що вона не спиняє свій шлях («Мов сновида, замуриана, у багнюці, крові, мозку, почвала до аптеки, яку вже здалеку бачила» [1, с. 74]).

Героїзм жінки й у тому, що вона вбиває ворожого кулеметника й фактично вступає у бій із ворогами. Автор у найдрібніших деталях та мотиваціях описує психологічний стан героїні, яка опиняється в межовій ситуації: «Ще деяку мить втратила на безглузді вагання: ніколи не вбивала людини. Погодьтеся, що новачку в цій справі вперше важкувато наважитися. Але вчасно згадала свій розбабаханий будинок, сусідку свою, у перший день нагло вбиту, і водія, який не доїхав до своєї сім'ї, загинув» [1, с. 82].

Подібну межову ситуацію описано і в оповіданні «Постріл» (2016), що увійшло до аналізованої збірки Віталія Запеки. Під час нічного дозору герой, який ще три місяці тому був учителем історії в одній із полтавських шкіл, помічає ворожу групу з трьох осіб. Він розуміє, що вперше в житті має вбити людину. І хоча боєць сам собі звітує: «І я до бою готовий» [1, с. 187], насправді розуміє, що це далеко не так, бо відчуває той «страх перед першим пострілом по людях, хоч і ворогах» [1, с. 187], про який у підручниках і книжках про війну не пишуть. У свідомості й душі героя виникає образ «умовної лінії», яка розділить його життя на до і після пострілу в людину. Психоло-

гічний стан фіксується в промовистих деталях та в коротких репліках внутрішніх монологів («Як страшно, Боже!» [1, с. 187], «Зараз вистрело в людину – чи зможу потім дітям викладати?» [1, с. 187]). Нервова напруга героя сягає крайньої межі:

«Лишилося три їхні кроки до мене іншого.

Один...

Два...» [1, с. 187].

Героїня оповідання «Це К...» прагне помсти. Не маючи зброї, вона у стані крайньої люти з допомогою шматка бетону вбиває рашистського кулеметника. «Я біла довго. Доки не втомилася. Маю підозру, що той руський сконав від першого удару, та я не могла зупинитися. ... Лише коли бризнуло червоним в очі, зупинилася й трохи відхемалася. ... Добряче попрацювала: замість потилиці й низу черепа – суцільна кривава каша. Я засміялася й поправила збиту зачіску. Уявила, якби цю сцену побачив мій. Певно, пишався б» [1, с. 83].

Та на цьому героїчні вчинки жінки не закінчуються. Аби потрапити вчасно додому з придбаним інсуліном (а заодно і з прихопленими у військових автоматами), жінка змушена вкрасти (з обов'язковим подальшим поверненням власнику) велосипед із подвір'я на сусідній вулиці. Це була її перша крадіжка за все життя. Її турбували тепер дві речі: сором за крадіжку і те, що стрілка годинника мчала значно швидше, ніж вона крутила педалями вкраденого велосипеда.

Фінальні рядки твору є особливо колоритними. Вони позначені поглибленим психологізмом, що проступає крізь низку деталей. Тут і тремтіння рук, і сльози щастя, і почервоніле від сорому обличчя героїні. Водночас фінал твору позначений трагікомічними нотами, які нерідко трапляються у прозі Віталія Запеки. Отримавши рятівну ін'єкцію інсуліну, чоловік хоче супроводжувати свою дружину, яка збирається повернути власника крадений велосипед. Його мета, як він стверджує, – сфотографувати той момент,

коли дружину битимуть за крадіжку, аби було що згодом показати онукам. Дружина з гіркою відповідіає:

«– Це к...

– Що таке «К»?

– Капость.

– Ні, люба. Це Кохання. Якщо після перемоги тебе судитимуть за крадіжку велосипеда, то я сяду до в'язниці замість тебе» [1, с. 6].

Висновки. Художня проза Віталія Запеки, чие входження в українську літературу пов'язане саме з російсько-українською війною, художньо ідентифікує українську націю в локальний (як для українців) момент – момент її протистояння північному шовіністично налаштованому сусіду в останнє десятиліття. Оповідання «Це К...» акумулює всі найвиразніші ознаки ідіостилю прозаїка. Автор цікавить локальний час і простір. Він показує перші дні і години повномасштабного вторгнення, акцентуючи на почуттях та емоціях своїх героїв, а власне героїні, адже оповідання, написане у формі щоденника, є зразком сповідально-психологічної прози. Локальний простір, який цікавить Віталія Запеку, – це не стільки містечко на Сході України, де мешкають персонажі, скільки їхній внутрішній топос. Психологізм у творах прозаїка гармонійно поєднується з ліричними інтонаціями, що надає його доробку особливої вишуканості. Гумор та іронічний погляд на світ допомогли вистояти не лише автору-комбатанту, але і його героям, які є носіями авторської свідомості. Гуманізм письменника проявляється у любові і співчутті до «маленької» людини, яка стає жертвою цієї війни, але не втрачає оптимізму й самовладання. Гуманізм Віталія Запеки полягає також у пропагуванні вічних цінностей, на яких тримається світ. Оповідання «Це К...» дає розуміння, що лише той, хто уміє по-справжньому любити й захищати свого ближнього, зможе по-справжньому любити й захищати свою Батьківщину.

Список літератури:

1. Запека В. Бабах на всю голову. Харків : Віват, 2025. 192 с.
2. Кушнірук Наталія. Ветеран і військовий Віталій Запека: Гонорар отримав плитоносками і турнікетами. URL: <https://chytomo.com/veteran-i-pysmennyk-vitalij-zapeka-honorar-otrymav-plytonoskamy-j-turniketamy/> (дата звернення: 01.11.2025).

Tiutiunnyk O. M. THE CURRENT RUSSIAN-UKRAINIAN WAR THROUGH THE PRISM OF VITALY ZAPEKA'S STORY "THIS IS K..."

The article is devoted to the analysis of Vitaly Zapeka's artistic prose. The story "This is K..." from the collection "Babakh na vsu golovu" is analyzed. It is noted that each literary era in the history of national literature is marked to one degree or another by a change in the thematic content of fiction. This is determined both by intrinsic literary factors and by the socio-political coordinates that define the existence of the Ukrainian

nation at a given moment. The point is that the last decade has been associated with new bloody pages in both national history and contemporary Ukrainian literature. Many texts of contemporary Ukrainian literature are devoted to the events of the current Russian-Ukrainian war. An artistic interpretation of this war is presented, in particular, in the military prose of Vitaly Zapeka, a writer, soldier, and veteran.

It has been established that Vitalii Zapeka's artistic work occupies a respectable and unique place in the world of literature about the modern Russian-Ukrainian war. This place is determined by the originality of the author's view of the world. It is noted that the prose writer is primarily interested in people, the world of their experiences, and the movement of feelings and emotions. Therefore, the author's works are characterized by deep psychological insight. The plot of his works unfolds simultaneously in both the external space and the inner world of the protagonist. The author shows the tragedy of the Russian-Ukrainian war through the prism of his characters' psyche. Vitaly Zapeka chooses local (extreme) time and local space for his artistic depiction, in which human existence is revealed. For example, the story "This is K..." is about the first hours and days of a full-scale invasion. Vitaly Zapeka's prose is interpreted as deeply confessional. The confessional nature is reinforced by the first-person narrative used by the writer. It is noted that the author's characters are endowed with autobiographical and autopsychological traits. They are carriers of his optimistic worldview and positive thinking. At the same time, Vitaly Zapeka's prose is characterized by subtle lyricism and skillful use of humor. The article argues that the author's laughter is mixed with pain for Ukrainians who have suffered during this war. It has been proven that the writer depicts the war in a naturalistic and accurate manner, down to the smallest details. At the same time, he does not burden the reader emotionally with depictions of the most tragic episodes.

Key words: contemporary Ukrainian literature, the theme of the Russian-Ukrainian war, writers-combatants, Vitaliy Zapeka.

Дата надходження статті: 24.11.2025

Дата прийняття статті: 22.12.2025

Опубліковано: 30.12.2025